

بودجه سخت و سرنوشت صنعت

صفحه ۲

سرمقاله

دولت جایی که باید باشد نیست

بهبمن دانایی

پیش از آنکه بخواهم به هدف از این نوشته و شرح مصیبت‌های نهادی به اسم دولت در ایران را بنویسم تصریح می‌کنم اکثریت کارمندان دولت ونیز شمار قابل اعتنایی از مدیران هزاران دستگاه و سازمان بزرگ و کوچک دولتی می‌خواهند در برابر مزد و حقوقی که می‌گیرند کار کنند و گره‌ها را باز کنند و باید داستان آنها را از ذات دولت در ایران جدا کرد. این یک واقعیت تلخ و دردناک و ناراحت‌کننده است که بنویسیم و تأکید کنیم متأسفانه برآیند فعالیت نهاد دولت در ایران از دوره تأسیس در اوایل سده حاضر تا امروز برای پیشرفت و توسعه ملی و نیز آسایش و آرامش شهروندان و گروه‌های گوناگون اجتماعی زیان‌بار و بازدارنده بوده است. نتیجه ده‌ها پژوهش انجام شده درباره کارنامه دستگاه و سازمان دولت در ایران از سوی پژوهشگران و متخصصان داخلی و خارجی نشان می‌دهند توسعه‌نیافتگی نهاد دولت در ایران بازدارنده‌ترین و سد بزرگ توسعه در ایران در کلان‌ترین سطح بوده است.

ادامه در صفحه ۲

پشت سر نهادن همیشگی بدبختی نرخ ارز

تعالیل ارزی و آزادسازی

اگر می‌خواهیم از ویرانگری‌های جهش‌های نرخ ارز و پیامدهای ناراحت‌کننده آن مثل تخصیص رانت ارزی، افزایش شدید قیمت کالاها و خدمات و تورم‌های دورقمی و تا ۳۰-۴۰ درصدی و فساد ارزی برای همیشه رها شویم راهی جز آزادسازی نرخ ارز وجود ندارد. شاید این هراس باشد که در این صورت ممکن است عدم تعادل در بازار ارز مصیبت درست کند اما به چند دلیل بلایی نازل نخواهد شد که از بلای فعلی ویرانگرتر شود. آزادسازی نرخ ارز اولاً صف‌های بزرگ رانت خواران برای دریافت ارز ترجیحی را کاهش می‌دهد و از حجم تقاضای ارز کم می‌کند. ثانیاً قاچاق معکوس و قاچاق کالا به داخل را کاهش می‌دهد و نیز واردات چمدانی و قاچاق میلیون‌ها مسافر به ایران و از مرزهای آبی و خاکی را کاهش داده و تقاضای مؤثر ارز به موارد ضروری منحصر خواهد شد. از سوی دیگر آزادسازی نرخ ارز و کاهش دستوره‌های دولتی و بانک مرکزی برای تعیین نرخ ارز و فشار برصادرکنندگان، توسعه صادرات را در یک چرخه کار آمد و فزاینده قرار خواهد داد. در این صورت تعادل ارزی به شکل ساختاری و برپایه مبادله آزاد شکل و قوام پیدا می‌کند. برای رهایی از بدبختی دگرگونی‌های شگفت‌انگیز نرخ ارز راهی جز آنچه که به صورت کوتاه در این نوشته آمد وجود ندارد.

تجربه جهانی نشان می‌دهد شمار قابل اعتنایی از کشورهای جهان این مسأله را حل کرده‌اند. به این ترتیب که بیشتر کشورهای سیاست سرکوب نرخ ارز را که به تثبیت دستوری نرخ تبدیل ارزهای معتبر در برابر پول ملی است کنار نهاده و در بدترین حالت سیاست ارزی مدیریت شناور ارز را جایگزین کرده و نیز از آن هم عبور و راه را برای آزادسازی نرخ ارز در بازار آزاد صاف کرده‌اند. بنابراین، ایران نیز چاره‌ای ندارد و تجربه جهانی و منطق نیرومند دانش اقتصاد می‌گوید باید آزادسازی واقعی نرخ ارز اتفاق بیفتد. دقت در گفتار و ماهیت مدافعان سیاست‌های ارزی که توصیه به سرکوب نرخ ارز دارند می‌گویند باید دولت و بانک مرکزی الزاماً دامنه تغییرات نرخ ارز را در کنترل داشته باشد این است که در غیر این صورت بر ابعاد فقر به دلیل افزایش قیمت کالاها و خدمات اضافه شده و این از سیاست‌های اصلی رسیدگی به تهیدستان عبور می‌کند. اما واقعیت این است که این دو سیاست ارزی از دهه ۱۳۴۰ تا امروز به ویژه در ۱۰ سال اخیر سد راه توسعه فقر نشده است و سد راه رشد قیمت‌ها نبوده است. بنابراین می‌توان با استناد به آمارهای گوناگون نشان داد سیاست‌های ارزی اعمال شده تا امروز در رسیدن به این راهبرد کامیابی نداشته است و باید راه نو رفت. برای اینکه گرفتاری احتمالی گسترش نیابد و تا روزی که فقر از کشور ریشه‌کن نشده است با سیاست‌های یارانه‌ای کارآمد از کم‌درآمدها به شکل‌های گوناگون حمایت کرد.

مهندس محمد پارسا

اقتصاد ایران برخلاف تمایل و خواست مقام‌های سیاسی در همه نیم سده تازه سپری شده توانایی به دست آوردن استقلال از اقتصاد جهانی را به دست نیاورده است. بطوری که تنها برای واردات نهاده‌های دامی، دارو و تجهیزات پزشکی و کالاهای اساسی مثل شکر، برنج، روغن نباتی و چای سالانه میلیاردها دلار باید ارز داشته باشیم. علاوه بر این و بر اساس تقسیم بندی‌های رایج ارایه شده از سوی نهادهای رسمی دولتی از کل واردات ایران ۸۵ درصد آن واردات مواد اولیه و کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌های تولید است. به طوری که اگر واردات ایران کاهش یابد شاهد رکود تولید خواهیم بود که بر نرخ بیکاری مؤثر است. همچنین درآمد ارزی ایران بیشتر از هر کالایی به درآمد صادرات نفت خام و نیز میعانات گازی و فرآورده‌های نفت و پتروشیمی وابسته است. براساس تازه‌ترین آمار ارایه شده از سوی معاون اول ریاست جمهوری در نمایشگاه نفت و گاز در دوسال اخیر رقمی معادل ۱۰۰ میلیارد دلار از درآمد ارزی ایران به دلیل تحریم‌ها کاسته شده است. همه آنچه در بالا نگاشته شد برای نشان دادن اهمیت نرخ ارز در کسب و کار و معیشت ایرانیان است و متأسفانه در وضعیت غم‌انگیزی قرار داریم. آیا راهی برای پشت سر نهادن این وضعیت ناراحت‌کننده و آسیب‌زننده به شهروندان و منافع ملی وجود دارد؟ به نظر می‌رسد اصلاح سیاست‌های ارزی و در کانون این سیاست‌ها اصلاح ساختار نرخ ارز وجود دارد.

در صفحات دیگر می‌خوانید:

ترمز را چه کسی کشید؟

صفحه ۸

آشوب در بازار شکر به دست دولت

صفحه ۶

نزاع علیه شکر و چشم‌انداز بلندمدت مصرف آن

صفحه ۴

کلید جهش صنعت قند عبور از زیر سایه سیاست‌گذاری‌های دولتی

صفحه ۳

دولت جایی که باید باشد نیست

بودجه سخت و سرنوشت صنعت

همه فعالان اقتصادی و همه کسانی که به اقتصاد سیاسی ایران علاقه دارند در دو ماه تازه سپری شده خبرهای مرتبط با بودجه سال ۱۴۰۰ ایران را با دقت و با نگرانی دنبال می‌کردند. نگرانی اقتصاددانان و کارشناسان پس از انتشار متن کامل لایحه بودجه به اوج رسید و آنها به چشم دیدند سازمان برنامه و بودجه با استیصال در یافتن منابع تازه درآمدی برای سر به سر کردن دخل و خرج دولت به درآمد ۲۰۰ هزار میلیارد تومانی صادرات نفت چشم دوخته‌اند که بسیاری می‌دانند دست‌کم تا اواخر بهمن ماه نیز هیچ نشانه‌ای از حذف تحریم نفت نیست. اعضای مجلس یازدهم بلافاصله پس از دیدن ارقام لایحه بودجه تیغ انتقاد برکشیده و برپیکر لایحه زدند و در حالی که انتظار می‌رفت اعضای کمیسیون تلفیق بودجه مجلس برای دخل و خرج دولت راهی بیابد اما مصوبه آنها نیز به کار نیامد. حالا و در حالی که ماه بهمن را نیز پشت سر گذاشته است هنوز بودجه بلا تکلیف است.

روزنه‌های باریک تأمین پول

با توجه به اینکه احتمالاً بخش بزرگی از درآمدهای نفتی بودجه تحقق پیدا نمی‌کند، آن درآمدها نیز عمدتاً به کسری بودجه تبدیل می‌شود. با یک برآورد ابتدایی می‌توان گفت کسری بودجه سال ۱۴۰۰ به حدود ۳۵۰ هزار میلیارد تومان خواهد رسید. با توجه به این تخمین‌ها و فرض رشد اقتصادی تقریباً صفر برای امسال و سال بعد، نسبت کسری به تولید ناخالص داخلی روند صعودی خود را با شدت بیشتری ادامه داده و به حدود ۹ درصد خواهد رسید. ادامه این روند می‌تواند باعث ناپایداری اساسی در وضعیت مالی دولت و کلیت اقتصاد در صورتی که منبع مناسبی برای تأمین کسری بودجه مذکور استفاده نشود، شرایط ناگواری ایجاد خواهد شد. در حال حاضر آمار دقیق و رسمی از کل بدهی‌های دولت به نهادها و سازمان‌های مختلف در دسترس نیست. وزارت اقتصاد از سال ۱۳۹۴ اقدام به جمع‌آوری و احصاء بدهی‌های دولت کرده، اما اطلاعات تهیه شده به صورت عمومی منتشر نمی‌شود. با نگاه به ترازنامه شبکه بانکی و بانک مرکزی می‌توان برآوردی از وضعیت روند بدهی‌های دولت به دست آورد. کل بدهی‌های دولت و شرکت‌های دولتی به نظام بانکی از ابتدای دهه ۹۰ تا شهریور ۹۹ حدوداً ۸ برابر شده و به ۴۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. مقایسه این مقدار با تولید ناخالص داخلی نشان می‌دهد از سال ۱۳۸۹ روند نسبت بدهی به تولید صعودی بوده و از نزدیک ۸ درصد به حدود ۱۴ درصد رسیده است. با لحاظ سایر بدهی‌های دولت به نهادها و سازمان‌های دیگر، این نسبت بزرگ‌تر خواهد بود. این حجم از بدهی دولت، بدون اینکه برنامه مشخصی برای بازپرداخت آن وجود داشته باشد، مشکلات فراوانی برای نهادهای بستانکار ایجاد می‌کند. در چند سال اخیر دولت با انتشار اوراق، بخشی از بدهی‌های خود به پیمانکاران خصوصی را تسویه کرده و توانسته است از توقف بسیاری از پروژه‌های مهم کشور جلوگیری کند. ادامه روند تسویه بدهی‌ها از طریق اوراق، البته پس از رفع نواقص بازار بدهی، می‌تواند باعث تسهیل فعالیت نهادها و پیمانکاران مذکور شود.

فعالیت‌های صنعتی

با توجه به نامشخص بودن محل درآمد برای ایجاد توازن در دخل و خرج دولت به نظر می‌رسد فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی به دلیل تداوم کسری بودجه و راه‌های تأمین آن با تکلیفی مواجه شده و اعتبارات لازم به این بخش‌ها اختصاص نیابد. با توجه به اینکه صنعت قند و شکر یک پا در زمین‌های دهقانان خرده‌پای چغندرکار و یک پا در بنگاه‌های صنعتی دارد شرایط آن با ابهام مواجه خواهد شد. به احتمال بالا یکی از تنگناهای صنعت قند و شکر در شرایط تورم شتابان به دلیل کسری بودجه قیمت‌گذاری دستوری و حبس کردن کارخانه‌ها در یک چارچوب غیر کارشناسانه است. افزایش نرخ ارز در صورت ادامه تحریم و تثبیت قیمت دستوری قند و شکر می‌تواند بار دیگر یورش صادرکنندگان آبنبات را برای خرید شکر کارخانه‌ها سامان دهد. صنعت قند و شکر از سوی دیگر با کمبود اعتبارات بخش کشاورزی از مزیت‌هایی مثل تأمین بذور و کود و سم بی‌بهره خواهد شد. به هم خوردن تعادل نسبی قیمت‌ها می‌تواند داستان کشت سال بعد را مبهم کند.

ادامه از صفحه اول

این پژوهش‌ها نشان می‌دهد دولت در ایران به دلیل کاستی‌ها و کجی‌های سیاست‌گذاری‌های ناکارشناسانه نه تنها روند توسعه ملی را به بیراهه کشانده است، بلکه فعالیت‌های صنعت، بازرگانی، بانکداری، حمل و نقل و خدمات را نیز ناکارآمد کرده است. بطور مثال ونمونه مشخص می‌توان به صنعت قدیمی و اصیل صنعت قند و شکر اشاره کرد که با پایمردی مدیران و متخصصان علاقه‌مند به صیانت از این صنعت پارچه مانده است و اگر نبود این پایداری تا امروز از یاد و حافظه ایرانیان پاک شده بود.

دولت نفتی و ادامه خودشیفتگی

چرا نهاد دولت را بازدارنده توسعه و پیشرفت ملی می‌دانیم؟ واقعیت این است که نهاد دولت در ایران به ویژه پس از دهه ۱۳۴۰ که ایران توانست به منابع سرشار در آمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام دسترسی پیدا کند و با توجه به اینکه در ایران نهادهای مدنی از جمله نهادهای کارفرمایی قدرتی نداشتند هر وزارتخانه برای خود سازمان‌ها و نهادهایی تأسیس کرد که بتواند از بودجه سهم بیشتری بگیرد و نیز بر قدرت و شوکت خود بیفزاید. این فلسفه در همه ۶۰ سال تازه سپری شده با قدرت تمام زنده مانده است. برای نشان دادن درستی این ادعا نگاهی کوتاه به وزارت جهاد کشاورزی می‌اندازیم.

وزارت جهاد کشاورزی میراث‌دار دو وزارتخانه جهاد سازندگی و کشاورزی است. کاش در زمان ادغام این وزارتخانه‌ها سازمان‌های مربوطه هر کدام را که می‌شد منحل می‌کردند اما نکردند. در حال حاضر این وزارتخانه زیرمجموعه‌ای دارد که شامل سازمان امور اراضی، سازمان دامپزشکی کشور، سازمان شیلات ایران، سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران، شرکت مادر تخصصی خدمات کشاورزی، شرکت پشتیبانی امور دام کشور، شرکت شهرک‌های کشاورزی، شرکت مادر تخصصی صندوق حمایت کشاورزی، صندوق بیمه کشاورزی، مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی اقتصاد کشاورزی، مؤسسه جهاد استقلال و مؤسسه جهاد نصر. البته این فهرست ادامه دارد و هر کدام از اینها نیز برای خود شرکت‌ها و مؤسسه‌های کوچک‌تر دارند. این همه سازمان و مؤسسه چگونه اداره می‌شوند؟ با پول نفت؟ نفت نه تنها برای دولت و وزارتخانه‌ها قدرت و شوکت مادی پدیدار کرده است بلکه وزیران و مدیران را به خودشیفتگی رسانده است.

نهاد دولت اما در دنیای امروز شکل و ماهیت تازه‌ای گرفته است و دگرگونی آن به چشم می‌آید. در دنیای نو دولت‌های قیم، دولت‌های همه‌کاره که از نوک پا تا فرق سر آدم‌های کشور را تحت قیمومت خود می‌گرفت، جای خود را به دولت‌های پیمانکار می‌دهند. یعنی چه؟ در دنیای نو و در جوامع مدرن دو یا سه حزب بزرگ وجود دارند که محل گردهمایی کسانی است که به قدرت و کسب قدرت سیاسی علاقه دارند و تصورشان این است که توانایی‌های آنها علاوه بر اینکه این حس و تمایل به کسب قدرت را برای آنها فراهم می‌کند، شهروندان کشور را نیز در مسیر پیشرفت قرار می‌دهد. این گروه از شهروندان با عضویت در حزب پله‌های رشد را در حزب خود طی کرده و راز و رمز اداره کشور را یاد می‌گیرند و روزی می‌رسد که برای اداره کشور برنامه می‌دهند و حزب نیز آنها را برای انتخابات ریاست جمهوری یا نخست‌وزیری معرفی می‌کند. در حزب رقیب نیز همین فرآیند سپری می‌شود و در هنگامه انتخابات این احزاب و نماینده آنها برنامه‌های خود را برای اداره کشور برای یک دوره معین مقرر در قوانین کشورشان ارائه می‌کنند. در این برنامه‌ها از کلی‌گویی اجتناب شده و برنامه‌ها درباره هر مقوله مهم با دقت تعریف شده و پیامدهای هر برنامه بر زندگی گروه‌های

گوناگون مشخص می‌شود. برنامه‌ها نیز در مسائل داخلی بیشتر درباره مالیات و هزینه‌های آموزش و امنیت داخلی و تا اندازه‌ای نیز بهداشت عمومی است. برنامه‌های احزاب و کاندیداهای آنها در سیاست خارجی نیز مشخص است. در این وضعیت شهروندان یا رأی می‌دهند یا رأی نمی‌دهند. آنها که رأی می‌دهند، برنامه کاندیداها را با دقت می‌خوانند و در اجرای برنامه نیز با استفاده از رسانه‌های آزاد بر رفتار دولت نظارت کرده و برنامه و کارنامه‌ها را مقایسه می‌کنند. دولت در دنیای نو یک پیمانکار است که اگر توانست برنامه‌های ارائه‌شده را به خوبی و با کامیابی اجرا کند، بار دیگر ممکن است از سوی شهروندان انتخاب شود.

جایی که باید باشد نیست

تجربه نشان می‌دهد دولت‌های ایران بطور اعم و همه وزارتخانه‌ها در هر جایی که پای منافع سازمانی‌شان در میان باشد و بخواهند نشان دهند که وجود دارند حاضر می‌شوند جز در جاهایی که وظایف ذاتی آنهاست و باید با جدیت و بهنگام باشند و تصمیم بگیرند. به‌طور مثال در صنعت قند و شکر چند تحول و رخداد تکراری وجود دارد که سرنوشت این صنعت را برای یک دوره کوتاه مدت و به تبع آن در بلندمدت تحت تأثیر قرار می‌دهند و دیده‌ایم که در چنین هنگامه‌هایی دولت و ده‌ها مؤسسه و سازمان دولتی غیبیت دارند. یکی از دوره‌های مهم تعیین قیمت تضمینی چغندر است که باید دولت قبل از شروع دوره کاشت و شروع زراعت تعیین کند که قیمت تضمینی چقدر است تا چغندر کاران بتوانند با مقایسه قیمت این محصول با سایر محصولات رقیب انتخاب کنند. بارها و سال‌هاست که انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر از چند ماه مانده به شروع کشت و زرع در روستاها به دولت می‌گوید قیمت تضمینی چغندر را زودتر و با لحاظ کردن دیدگاه مدیران کارخانه‌ها تعیین و ابلاغ کند. تأخیرهای غیرقابل توجهی در این کار همواره باعث سردرگمی کشاورزان و کارخانه‌ها شده است و امسال نیز چنین است. یکی دیگر از دوره‌های مهم در داستان قند و شکر تعیین زمان مناسب برای تنظیم بازار است. بسیار دیده شده است با وجودی که کارخانه‌های قند و شکر به مدیران تصمیم‌گیرنده یادآور شده‌اند اکنون زمان واردات کسری شکر نسبت به مصرف کل است و اگر واردات سر وقت انجام نشود به دردمر می‌افتیم، اما درست در همین دوره زمانی مدیران دولتی نیستند و وظیفه‌شان را انجام نمی‌دهند. یکی دیگر از دوره‌های مهم برای صنعت قند و شکر زمان تهیه بذور مناسب است که بسیار دیده‌ایم دولت در تخصیص ارز سر وقت تصمیم نمی‌گیرد. دولت‌های جهان برای رشد بخش کشاورزی یارانه‌های قابل توجه به ویژه در بستر رشد بازدهی کشاورزی و آموزش دهقانان ارائه می‌کنند، اما دولت‌های ایران در این عرصه نیز غایب‌اند. هنگامی که کارخانه‌ها نیاز به نقدینگی دارند تا در پرداخت بهنگام طلب چغندر کاران وقفه پیش نیاید باز هم بانک‌ها و دولت حضور سر وقت ندارند.

تناقض های دردآور در اقتصاد ایران

خروج ۷۰۰ میلیون دلار در شرایط تنگنای ارزی

و شکر نامه ای در این زمینه به وزیر جهاد کشاورزی نوشته شد و از وی درخواست شد که به طور جدی به این مسأله بپردازد. اگر قیمت چغندر قند هر چه زودتر اصلاح نشود اتفاق بدی در حوزه تولید این محصول و کشت محصولات جایگزین رخ می دهد.

از تعلق وزارت جهاد کشاورزی در این زمینه جای نقد دارد. بر اساس قانون جدیدی که در مجلس به تصویب رسیده باید وزارت جهاد کشاورزی، شورای قیمت گذاری محصولات استراتژیک را تشکیل دهد تا این شورا نرخ های خرید تضمینی را اصلاح کند. متأسفانه با گذشت حدود دو ماه از ابلاغ این قانون به وزارت جهاد کشاورزی هنوز این شورا تشکیل نشده است.

درخواست کارخانه های شکر این است که قیمت خرید تضمینی چغندر قند بین ۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰ تومان تعیین شود. با توجه به اینکه قیمت شکر وارداتی افزایش پیدا کرده اگر دولت این نرخ را برای چغندر قند در نظر بگیرد و زودتر آن را اعلام کند در سال آینده بیش از ۷ میلیون تن چغندر قند در کشور تولید می کنیم. متأسفانه مسؤولان به واردات دل بسته اند؛ تمام اقدامات در حوزه تولید چغندر قند و شکر توسط بخش خصوصی انجام می شود و تنها اقداماتی که دولت باید انجام دهد اعلام قیمت مناسب در زمان مناسب است که همین کار را نیز انجام نمی دهد در حالی که ایران در سال ۱۳۹۶ در آستانه خودکفایی در تولید شکر قرار گرفته بود و در آن سال ۲ میلیون تن شکر تولید کرده و نیاز کشور حدوداً ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تن بود اما در سال ۹۷ دولت اقدامی مشابه آنچه که امسال انجام می دهد، انجام داد و با تعلق بسیار زیاد در اعلام قیمت مناسب باعث شد که تولید چغندر قند از ۸ میلیون و ۷۰۰ هزار تن در سال ۹۶ به سه میلیون و ۸۰۰ هزار تن در سال ۹۸ برسد و به همین نسبت نیز تولید شکر کاهش چشمگیری یافت. کشاورز آب و زمین را فراهم می کند و کارخانجات تمام نهاده های تولید را در اختیار او قرار می دهند و محصول نهایی نیز توسط کارخانجات از کشاورز خریداری می شود.

بنابر این دولت در این زمینه هیچ هزینه ای نمی کند و تنها اقداماتی که باید انجام دهد اعلام قیمت مناسب در زمان مناسب است که متأسفانه همین کار را نیز انجام نمی دهد در حالی که ما خواسته زیادی از دولت نداریم. با خودکفایی در تولید شکر که به راحتی نیز امکان پذیر است بین ۶۰۰ تا ۷۰۰ میلیون دلار صرفه جویی ارزی خواهد شد. ما نه از دولت تسهیلات می خواهیم و نه پول و بودجه. در سال جاری کارخانجات ۳ هزار و ۲۶۰ میلیارد تومان چغندر از کشاورزان خریداری کرده اند که تا ۳۰ آذر ۹۹، ۳ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان معادل ۹۵ درصد مطالبات کشاورزان تسویه شده و در بهمن ماه این رقم به طور کامل تسویه و مطالبات صفر خواهد شد. دولت باید حداکثر تا هفته آینده قیمت خرید تضمینی چغندر قند را اصلاح و اعلام کند در غیر این صورت حتی اگر قیمت را ۱۰۰ هزار تومان تعیین کند دیگر فایده ای نخواهد داشت.

داناتی با اشاره به اینکه کشت چغندر قند علاوه بر تأمین شکر مورد نیاز کشور در بحث ایجاد اشتغال تناوب زراعی و احیای اراضی کشاورزی بسیار تأثیر گذار است گفت: متأسفانه دولت با دخالت در کار بخش خصوصی در این زمینه خرابکاری می کند و اجازه نمی دهد که تولید شکر در کشور توسعه پیدا کند.

وزارت جهاد کشاورزی قرار بود از ابتدای مهر ماه امسال فاز اول طرح الگوی کشت را در کشور اجرا کند، اما نکرد. نه تنها دولت نتوانست این طرح را اجرا کند بلکه اقداماتی را هم که انجام می دهد برخلاف جهت اجرای الگوی کشت است. در صورتی که قیمت چغندر قند به موقع اصلاح نشود کشاورزان به کشت گوجه فرنگی، سیب زمینی و پیاز روی می آورند و سرریال افزایش تولید این محصولات و کمبود تولید شکر مجدداً تکرار می شود. در نتیجه دولت باید ارزش زیادی را صرف واردات کشور کند و از طرف دیگر محصولاتی را که روی دست کشاورزان مانده خرید توافقی کند و دور بریزد. سؤال ما این است که مسؤولان چند بار قرار است این سناریو را اجرا کنند و چه زمانی قرار است از این تجربه ها درس بگیرند.

در هفته های تازه سپری شده بارها از زبان مدیران ارشد دولت شنیدیم که به دلیل نبود ارز حاصل از صادرات نفت و تنگنای ارزی ایران نمی تواند منابع ارزی لازم برای خرید واکسن علیه کرونا را تأمین کند یا ایران نمی تواند منابع ارزی برای پرداخت حق عضویت خود در سازمان های بین المللی را تأمین نماید. این اعتراف های سخت و دردناک؛ ایرانیان را ناراحت می کند. این در حالی است که از سوی دیگر به دلیل ناکارآمدی و تأخیر در کارهایی که با سادگی ممکن است می توان راه را بر خروج ارزهای به زحمت به دست آمده بست اما این کار انجام نمی شود. به طور مثال ودر حالی که مسؤولان مختلف مرتب بر توسعه صادرات و ارزآوری از این طریق تعیین می کنند، می توان با خودکفایی در تولید شکر که به راحتی نیز امکان پذیر است بین ۶۰۰ تا ۷۰۰ میلیون دلار صرفه جویی ارزی خواهد شد و این رقم بسیار چشمگیری است. متأسفانه دولت با دخالت در کار بخش خصوصی اجازه نمی دهد که تولید شکر در کشور توسعه پیدا کند.

کاری که انجام نمی دهند

در حالی که دولت باید تا قبل از بهمن قیمت تضمینی چغندر را تعیین می کرد تا چغندر کاران تکلیف خود را بدانند اما معلوم نیست به چه دلیل این کار را نمی کند و دست روی دست گذاشته است. بهمن دانائی دبیر و عضو هیأت مدیره انجمن صنایع قند و شکر کشور در مصاحبه ای با خبرگزاری مهر اظهار داشت، انجمن صنایع قند و شکر تولید چغندر قند را در سال جاری حدود ۴.۵ میلیون تن و میزان تولید شکر را ۶۵۰ هزار تن پیش بینی کرده بود، اوایل بهمن ماه برداشت ما به پایان رسید و برداشت چغندر قند ۴ میلیون و ۵۶۶ هزار تن و تولید شکر به ۶۵۶ هزار و ۶۱۶ تن رسید که این آمار نشان دهنده تحقق پیش بینی های انجمن صنفی کارخانه های قند و شکر است. متأسفانه با گذشت حدود دو ماه از ابلاغ قانون، وزارت جهاد کشاورزی هنوز شورای قیمت گذاری محصولات استراتژیک را تشکیل نداده است. تولید شکر در شش ماهه دوم سال جاری یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن پیش بینی می شود. ۶۵۰ هزار تن از این میزان از برداشت چغندر و ۶۵۰ هزار تن نیز از برداشت نیشکر حاصل می شود که پیش بینی ما درباره برداشت نیشکر ۶.۵ میلیون تن بوده که تا ۳۰ دی ۱۳۹۹، سه میلیون تن نیشکر برداشت شده است. از این میزان نیشکر، ۲۹۵ هزار تن شکر تولید شده که با احتساب شکر تولیدی از محل چغندر قند تاکنون ۹۵۱ هزار تن شکر در کشور تولید شده و تا پایان سال به همان یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن پیش بینی انجام شده، خواهد رسید. اصلاح نرخ خرید تضمینی چغندر قند یک ضرورت تمام عیار است و این درخواست کارخانه های قند و شکر برای تضمین ادامه کشت چغندر در سال های بعد است.

خواست ما از دولت این بود که قیمت چغندر قند تا اوایل آذر ماه اصلاح شود. به دلیل اینکه کشاورزان باید تکلیف خود را بدانند و برای کشت، تصمیم گیری کنند. اگر قیمت خرید تضمینی چغندر قند هر چه زودتر اصلاح نشود اتفاق بدی در حوزه تولید این محصول و کشت محصولات جایگزین رخ می دهد. متأسفانه با وجود قول هایی که مسؤولان در این زمینه به ما داده بودند هنوز هیچ اتفاقی در این زمینه نیفتاده و حدود ۲ هفته پیش از سوی انجمن صنفی کارخانه های قند

کلید جهش صنعت قند عبور از زیر سایه سیاست گذاری های دولتی | مهندس محمدرضا جمشیدی

صنعت قند یکی از قدیمی ترین و با اصالت ترین صنایع کشور به شمار می رود که غیر از مصرف مستقیم، پایه تولید چند صنعت جانبی دیگر است که برای کشور بسیار ارزش آور هم هست. اما همین صنعت هم در سیاست گذاری تولید و هم در نرخ گذاری سایه دولت را بالای سر خود می بیند و شاید هم همین سایه پرنرگ مانع خودنمایی بیشتر و جهش این صنعت شده باشد. در حالی که بر اساس آمار منتشر شده میزان نیاز کشور به قند و شکر حدود ۲ تا ۲.۲ میلیون تن برآورد شده، با توجه به ظرفیت های موجود در بخش چغندر ظرفیت تولید ۱.۳ میلیون تن قند و شکر و در صورت تأمین نیشکر توان تولید یک میلیون تن قند و شکر وجود دارد. یعنی به عبارتی در صورت سیاست گذاری مناسب و تأمین چغندر و نیشکر، صنعت قند ظرفیت خودکفایی کشور در این بخش را داراست، اما متأسفانه به دلیل نبود استراتژی و سیاست مناسب دولت در قبال این صنعت، هیچگاه برنامه مدونی برای رشد و تعالی وجود نداشته و با تغییر مدیران و تصمیم های سلیقه ای همواره فعالان صنعت قند و شکر با دست انداز های بسیاری دست و پنجه نرم می کنند.

پرواضح است که با تدوین استراتژی مناسب تولید، تعیین تعرفه مناسب با توجه به نرخ های مصوب خرید تضمینی چغندر، در کنار تورم های سالانه می تواند کلید راهگشای رشد و تعالی استفاده از ظرفیت های ایجاد شده قدیمی ترین صنعت کشور باشد. از سوی دیگر به نظر می رسد در زمینه سیاست گذاری های تعرفه ای واردات و قیمت گذاری هم باید تجدیدنظرهای اصولی صورت پذیرد تا تولیدکنندگان صنعت قند کشور در حالی که ناگزیرند تا مواد اولیه مورد نیاز خود را با نرخ هایی که از سوی دولت تعیین می شود اکتفا کنند، اما در بازار رقابت با محصولات رقیب خارجی که با استفاده از مجموعه عوامل حمایتی برای کاهش قیمت تمام شده مواجه اند، لاقال مجالی برای عرض اندام بیابند. به نظر می رسد کلید رشد و تعالی صنعت قند کشور بیرون آمدن از زیر سایه سنگین سیاست گذاری های دولتی باشد، چرا که همه پیش نیازهای رشد و تعالی این صنعت امروز مهیاست.

نزاع علیه شکر و چشم انداز بلندمدت مصرف آن

نشریه بین المللی شکر و شیرین کننده ها (F.O.LICHT 'S)

قیمت باعث افزایش مصرف شده است. در عین حال، احتمالاً نگرانی های سلامت موجب کاهش مصرف صنعتی شکر می شود. در دوره های شکر، روسیه در گروه کشورهای اروپایی غیر عضو اتحادیه اروپا سرآمد بوده و تقریباً نیمی از کل مصرف شکر این منطقه را به خود اختصاص داده است. اخیراً تقاضای این کشور به دلیل دسترسی به تولید بهتر این محصول، افزایش یافته است. همچنین پس از سقوط اتحاد جماهیر شوروی، جمعیت این کشور از سال ۲۰۱۰ تاکنون روند افزایشی داشته است. با این وجود، نرخ رشد مصرف شکر نسبتاً پایین خواهد بود زیرا میزان مصرف نشان می دهد که در حال حاضر تقریباً به نقطه اشباع رسیده است. بعد از روسیه، ترکیه دومین کشور بزرگ مصرف کننده شکر در این گروه است. دولت این کشور در سال ۲۰۱۸، تعدادی از کارخانجات دولتی را به بخش خصوصی واگذار نمود لیکن سیستم سهمیه ای گذشته را حفظ کرد. تداوم بیشتر مراحل آزادسازی، دسترسی بهتر شکر و قیمت ها پایین تر می تواند پتانسیل رشد مصرف این کشور را افزایش دهد.

رشد مصرف آفریقا کمتر از پتانسیل واقعی

آفریقا، قاره ای است که برخی از کشورها با کمترین میزان مصرف سرانه جهان را می توان در آن یافت. پس از یک دوره طولانی کساد و حتی کاهش، به نظر می رسد که مصرف شکر در این قاره در مسیر صعودی قرار گرفته است. در حالی که مصرف سرانه این منطقه در سال ۲۰۰۴-۵ بیش از ۱۵/۴۱ کیلوگرم نبود، در سال ۲۰۱۴-۵ به رقم ۱۷/۷۷ کیلوگرم افزایش یافته است. در حال حاضر دلیل کمی وجود دارد که این مسیر رشد در سال های آینده تغییر کند. مصرف سرانه آفریقا می تواند تا سال ۲۰۲۷-۲۸ به بیش از ۱۹ کیلوگرم برسد. در آن زمان آفریقای جنوبی از نظر مصرف شکر، از رتبه دوم کنونی به رتبه چهارم تنزل خواهد داشت. احتمالاً رتبه دوم مربوط به سودان خواهد بود و نیجریه در رتبه ۳ قرار خواهد داشت. مصر نیز همچنان در رأس بازار آفریقا، رتبه نخست را حفظ خواهد کرد.

اشباع بازار، دلیلی برای رشد کند تقاضا در آمریکای شمالی و مرکزی

ایالات متحده، مصرف کننده عمده شکر در این منطقه است. این بازار در بیشتر سال ها رشد داشته است، اما نه در همه سال ها. تاکنون هیچ دلیل خاصی برای توضیح رکود و کندی بازار شناسایی نشده است. با این حال، قطعاً تغییر در انتخاب شیوه زندگی و جمعیت شناختی، با این موضوع در ارتباط است. علاوه بر این، واردات بیشتر محصولات حاوی شکر نیز نقش مهمی ایفا کرده است. در حالی که مصرف سرانه بطور قطع به نقطه اشباع رسیده، رشد جمعیت در این کشور همچنان ادامه دارد و در نتیجه حجم مطلق مصرف شکر نیز افزایش خواهد یافت و می تواند در پایان دوره پیش بینی به حدود ۱۲/۷ میلیون تن برسد. مکزیک، پر نوسان ترین بازار شکر و شیرین کننده ها را در آمریکای شمالی و مرکزی داراست. بازنگری مقررات در سال ۱۹۹۰ منجر به کاهش شدید قیمت و افزایش مصرف سرانه به بیش از ۵۲ کیلوگرم در سال ۲۰۰۳-۰۴ شد. پس از بهبود قیمت های محلی شکر، مصرف سرانه در سال ۲۰۰۵-۶ به کمتر از ۵۰ کیلوگرم کاهش یافت و از آن زمان به بعد در این سطح باقی مانده است. مکزیک یک بازار بی ثبات باقی خواهد ماند و معرفی مالیات شکر برای نوشیدنی های غیر الکلی، یک عامل اضافی عدم اطمینان را به همراه آورده است. در نتیجه انتظار رکود مصرف سرانه برای این کشور داریم. با این حال، به احتمال زیاد افزایش سطح جمعیت، کل میزان مصرف را افزایش می دهد.

مصرف سرانه بالا، محدود کننده پتانسیل رشد در آمریکای جنوبی

مصرف سرانه در آمریکای جنوبی پس از نوسان ۳۹ تا ۴۲ کیلوگرمی بین اواسط دهه ۱۹۸۰ تا اواسط دهه ۱۹۹۰، طی دهه های گذشته به شدت افزایش یافته است. در اول قرن حاضر، مصرف سرانه به حدود ۵۰ کیلوگرم رسید. پس از رسیدن به اوج خود در سال ۲۰۱۳-۱۲ (تقریباً ۵۲ کیلوگرم)، اکنون مجدداً به کمتر از ۵۰ کیلوگرم کاهش یافته است که بیشتر به دلایل اقتصادی بوده است. این سطح بالای مصرف نشان می دهد که ممکن است این کشور در این زمینه به نقطه اشباع رسیده باشد و رشد آتی بسیار کمی را می توان برای آن انتظار داشت. حداقل براساس مصرف سرانه، تقریباً ۶۰ درصد کل مصرف شکر آمریکای جنوبی در برزیل است، کشوری که از سال ۱۹۹۰-۹۱ شاهد افزایش سالانه بیش از ۳ درصدی بوده است. با این حال، سیر تکاملی مصرف شکر برزیل ثابت می کند که کاملاً متغیر است، زیرا وابسته به قیمت ها، سیاست های اجتماعی و وضعیت اقتصاد کشور است. پس از سال های بحران اقتصادی، تقاضای شکر دوباره افزایش یافت اما با روند کمتر از نرخ های گذشته.

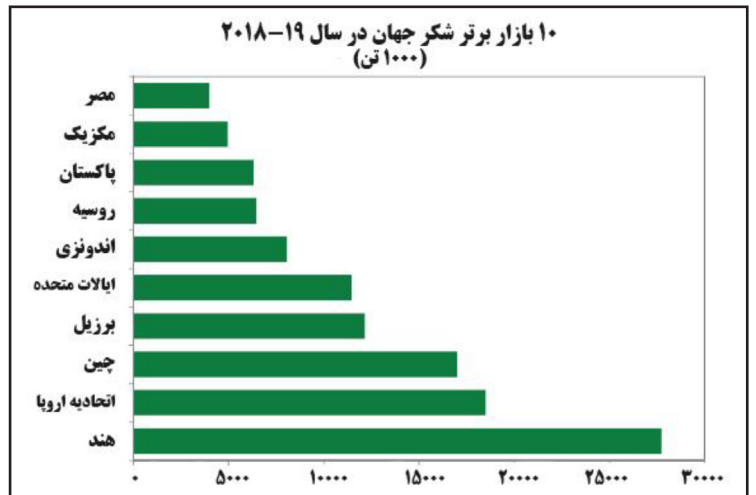
آسیا، مصرف کننده نصف شکر جهانی از سال ۲۰۲۵-۲۶

در حال حاضر ۶۰ درصد از کل جمعیت جهان در آسیا زندگی می کنند. بنابراین تعجب آور نیست که این منطقه به عنوان موتور اصلی رشد مصرف در آینده معرفی شود. آسیا کمترین میزان مصرف سرانه را دارا بود اما از سال ۲۰۰۲ تاکنون، آفریقا در این زمینه پیشی گرفته است. با این حال، مصرف سرانه این قاره با ۲۰ کیلوگرم (مبنای ۱۹-۲۰۱۸)، همچنان کمتر از رقم تقریبی ۲۵ کیلوگرمی میانگین جهانی است. اقتصاد پویای این قاره همراه با میزان نسبتاً پایین مصرف، به این معنی است که این منطقه دارای بیشترین پتانسیل برای افزایش تقاضا است. میزان توسعه اقتصادی بین کشورهای این قاره بسیار متفاوت است و عمدتاً به همین دلیل، تغییرات قابل توجهی در سطوح مصرف شکر این

پیش بینی می شود نرخ رشد در سال ۲۰۲۰-۲۱ به نرخ طبیعی خود، یعنی اندکی کمتر از ۱/۵ درصد بازگردد. چشم انداز رشد ضعیف تر عمدتاً به دلیل تغییر سبک زندگی بوده است به این معنی که با توجه به مصرف شکر، تعداد بازارهای اشباع شده در حال افزایش است.

بحث مالیات شکر که در حال حاضر در بسیاری از کشورهای جهان مطرح شده است، احتمالاً نقطه اشباع پایین تری را به همراه خواهد داشت. مادامی که مالیات باعث کاهش رشد مصرف می شود، بر فشار منفی روی شکر در زمینه این مباحثات افزوده می شود و این می تواند تأثیر مخربی بر روی تقاضای شکر داشته باشد. بنابراین پیش بینی بلندمدت ما، اندکی بدبینانه تر نسبت به سال های گذشته است.

محركها

مصرف، محرک اصلی اقتصاد جهانی شکر است. در صورتی که شکر تولید شود و مصرف شود، بازار با مزاد مواجه خواهد شد و بدین ترتیب، فشار بر قیمت ها افزایش یافته و موجب سودآوری کمتر تولید می شود. اقتصاددانان، عوامل تأثیرگذار بر تقاضای شکر را مشخص کرده اند که مهم ترین آنها عبارتند از: قیمت شکر و شیرین کننده های جایگزین، درآمد سرانه، رشد جمعیت، نگرانی های سلامت از این میان، رشد جمعیت و درآمد سرانه مهم تر از بقیه هستند. مطالعات نشان داده است که افزایش جمعیت، بخش زیادی از افزایش مصرف خالص را توضیح می دهد. انتظار می رود در دهه ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۸، جمعیت جهان تقریباً ۹ درصد رشد داشته باشد. الگوهای ما نشان می دهند که طی این مدت، مصرف شکر جهانی می تواند تا حدود ۱۴ درصد افزایش یابد. این بدان معنی است که عامل جمعیت به تنهایی ۶۴ درصد از افزایش مصرف را توضیح می دهد.

چشم انداز تاریک مصرف اروپا

مصرف شکر اتحادیه اروپایی کنونی (EU-۲۸) در سال های پایانی قرن گذشته به طور مداوم در حال گسترش بود (اگرچه با نرخ میانگین اندکی کمتر از ۱ درصد). این سطح پایین رشد، کم و بیش بازتابی از نرخ حداقلی رشد جمعیت و کاهش در آمدی پایین بوده است. پس از شروع قرن بیست و یکم، مصرف سال به سال کاهش یافته است. رشد مصرف در طول چهار سال گذشته به طور چشمگیری پایدار بوده است و انتظار نمی رود در طول دوره پیش بینی تغییر کند. به استثنای برخی از کشورهای جنوب و شرق عضو اتحادیه اروپا، سایر کشورهای این اتحادیه در سال های اخیر با رکود شدن و حتی کاهش مصرف مطلق شکر مواجه بودند. با لغو سهمیه های شکر، سطح قیمت های درب کارخانه بطور قابل توجهی کاهش یافته است. با این حال، قیمت های شکر در قفسه سوپرمارکت ها تا حد زیادی بدون تغییر باقی مانده است. بنابراین در حال حاضر بر روی کاغذ، نمی توان نتیجه گرفت که کاهش

ارزش افزوده است. براساس مطالعات انجام شده توسط مؤسسه تکنولوژی مستقل مکزیک، دانشگاه نیو لئون و کولجیوی مکزیک، مالیات ویژه محصولات و خدمات بر فقیرترین خانوارهای کشور تأثیر گذاشت، زیرا آنها سهم بیشتری از درآمدشان را به مصرف نوشیدنی‌های غیرالکلی اختصاص می‌دهند. افراد کم درآمد بیشتر تحت تأثیر قرار گرفتند زیرا مالیات ویژه محصولات و خدمات روی نوشیدنی‌های غیرالکلی، توانایی خرید مواد غذایی و نوشیدنی آنها در سال ۲۰۱۴ را ۶۶ درصد کاهش داد.

طبق نظر شورای ملی ارزیابی سیاست‌های توسعه اجتماعی و مؤسسه ملی آمار و جغرافیا و همچنین بررسی ملی هزینه و درآمد خانوار، معادل ۶۲ درصد از مبلغ حاصل از مالیات ویژه محصولات و خدمات، از خانواده‌های کم درآمد کشور به دست آمده است. در انگلستان، مالیات شکر برای نوشیدنی‌های شیرین در آوریل ۲۰۱۸ کاهش یافت. در حال حاضر و پس از کاهش شکر موجود در نوشیدنی‌ها توسط شرکت‌ها، پیش‌بینی می‌شود مالیات سال ۱۹-۲۰۱۸ به ۲۴۰ میلیون پوند برسد که از نصف مبلغ پیش‌بینی شده اولیه دولت کمتر است. اداره بودجه (OBR) که این ارزیابی‌ها را ارائه کرده است، با توجه به اینکه دولت ملزم به مصرف وجوه دریافتی برای پرداخت هزینه‌های ورزشی مدارس است تردیدهایی را در خصوص تعهدات هزینه‌ای برای وضع مالیات جدید مطرح نمود.

این اداره در گزارش اقتصادی و مالی منتشر شده خود در بهار اعلام کرد که بیش از ۵۰ درصد تولیدکنندگان، فرمولهای تولید خود را در راستای کاهش محتوای شکر تغییر داده‌اند.

اعمال مالیات بر سودا در اوایل سال ۲۰۱۲ برای تولیدکنندگان فرانسوی نوشیدنی‌های حاوی شکر یا شیرین‌کننده‌های مصنوعی، هزینه‌ای معادل ۷/۵۵ پورو در هر لیتر به همراه داشته است. نرخ‌های مالیات در ماه ژوئیه ۲۰۱۸ افزایش یافت. هدف اصلی از وضع مالیات، هدایت مصرف‌کنندگان به سمت جایگزین‌های سالم‌تر بود و تأثیر این اقدام به سرعت احساس شد. نوشیدنی‌های گازدار برای اولین بار در هشت سال گذشته کاهش یافت و از آن زمان تاکنون روند کاهشی داشته است.

با این حال، مصرف شکر در فرانسه طی سال ۲۰۱۲ میلادی هیچ واکنشی نشان نداد و در آن سال به ۱۹۰ هزار تن افزایش یافت و در سال بعد به میزان ۱۸۰ هزار تن رسید. در آغاز سال ۲۰۱۵، مصرف شکر شروع به کاهش کرد. با این وجود، میزان چاقی در حال افزایش است. در حالی که قبل از وضع مالیات، ۱۳ درصد از جمعیت بالغ را افراد چاق تشکیل می‌دادند، آمار و ارقام سال ۲۰۱۵ Eurostat نشان می‌دهد که این رقم به ۱۶ درصد افزایش یافته است. حمله به شکر در زمینه‌های بهداشتی چیز جدیدی نیست. با این حال در طول سال‌های اخیر، بحث و گفت‌وگو در این زمینه تشدید شده و نمی‌توان فشارهای احتمالی آن را انکار کرد، به ویژه در بلندمدت. البته تاکنون اقدامات خاص برای کاهش مصرف شکر محدود به کشورهایی می‌شد که تقاضا برای این شیرین‌کننده در آنها، یا راکد بود یا در حال کاهش. با این حال، برای صنعت شکر بعید است که دلیلی برای خشنودی خود داشته باشد. عملکرد بلندمدت این بخش به میزان قابل توجهی بستگی به این دارد که صنعت چگونه به چالش‌های مطرح شده از سوی جنبش‌های فعال در حوزه سلامت پاسخ خواهد داد. البته بعید به نظر می‌رسد که وضع مالیات بر شکر، چاقی را به میزان قابل توجهی کاهش دهد. با این حال، هدف این است که مصرف شکر به عنوان یک خطر سلامت شناخته شده است و صنعت باید راه‌هایی برای پاسخ به این نگرانی‌ها پیدا کند. فقط می‌گویند که این نگرانی‌ها بی‌اساس بوده و کافی نخواهند بود.

کشورها وجود دارد. میانگین سال ۱۹-۲۰۱۸ به‌طور قابل توجهی بالاتر از میانگین حدود ۱۴ کیلوگرمی پانزده سال قبل است. با این وجود رشد مصرف سرانه بسیار کم است و نرخ مرکب در ده سال گذشته به حدود ۲ درصد می‌رسد. این رقم با نرخ رشد مطلق بیش از ۳ درصدی در تقاضا قابل مقایسه است. این موضوع می‌تواند بیانگر این باشد که افزایش جمعیت در مقایسه با تغییر عادات غذایی (ناشی از فراوانی رو به رشد در منطقه)، عامل ضعیف‌تری در افزایش سریع مصرف شکر آسیا بوده است.

در نتیجه این قاره می‌تواند نسبت به اثرات جانبی منفی بحث مالیات بر شکر آسیب‌پذیر باشد. آسیا، تعدادی از بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان شکر را در خود جای داده است. پیش‌بینی می‌شود مصرف شکر هند در سال ۱۹-۲۰۱۸ به ۲۷/۷ میلیون تن برسد که رشد قابل توجهی را در مقایسه با مصرف ۱۷/۵ میلیون تنی سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ نشان می‌دهد. این رشد معادل با نرخ رشد مرکب حدود ۲/۵ درصد است. ممکن است مصرف شکر این کشور تا پایان دوره پیش‌بینی به ۳۴ میلیون تن افزایش یابد. مصرف شکر چین تا اول قرن بیست و یکم، با وجود انتظارات از جمعیت بزرگ و آزادسازی تدریجی اقتصاد این کشور، به کندی افزایش یافته است. با این حال، پس از آن، تقاضای شکر چین جهش شدیدی داشته است و انتظار می‌رود که در سال ۱۹-۲۰۱۸ به ۱۷ میلیون تن برسد که از مصرف ۸/۵ میلیون تنی سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ بیشتر است. در حال حاضر پیش‌بینی می‌کنیم میزان مصرف سال ۲۸-۲۰۲۷ به حدود ۲۰ میلیون تن برسد.

مصرف شکر در پاکستان به سرعت در حال افزایش است و تخمین زده می‌شود در سال ۱۹-۲۰۱۸ به ۶/۳ میلیون تن برسد که در مقایسه با مصرف ۳/۵ میلیون تنی سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹، رشد قابل توجهی را نشان می‌دهد. مشابه هند، نرخ رشد مرکب ده سال گذشته این کشور نیز در حدود ۳ درصد بوده است. با این حال دلیل عمده آن، رشد جمعیت است چرا که مصرف سرانه به آرامی رشد می‌کند. تقاضای شکر در اندونزی به عنوان چهارمین مصرف‌کننده بزرگ این قاره، همچنان در حال رشد است. پیش‌بینی می‌شود کل مصرف شکر سال ۱۹-۲۰۱۸ این کشور به حدود ۸/۱ میلیون تن افزایش یابد که بسیار بیشتر از ۲/۵ میلیون تن اوایل قرن است. آمارها نیز نشان‌دهنده این است که رشد مصرف سرانه طی ده سال گذشته به میزان قابل توجهی افزایش یافته و به حدود ۲ درصد رسیده است. در نتیجه مصرف این کشور می‌تواند تا سال ۲۸-۲۰۲۷ به رقم ۱۰/۵ میلیون تن برسد.

به طور کلی، انتظار می‌رود کل تقاضای شکر منطقه آسیا تا سال ۲۸-۲۰۲۷ به حدود ۱۰۷ میلیون تن یا ۵۰ درصد کل تقاضای جهانی برسد. با وجود این افزایش قابل ملاحظه، مصرف سرانه در پایان دوره پیش‌بینی هنوز کمتر از میانگین جهانی است اما این فاصله به میزان قابل توجهی کاهش خواهد یافت. بر اساس محاسبات ما، مصرف سرانه آسیا از ۸۰ درصد فعلی به ۸۵ درصد میانگین جهانی در سال ۲۸-۲۰۲۷ خواهد رسید. تقاضا سرانه شکر در اقیانوسیه از جمله بالاترین سطوح تقاضا در جهان است. مصرف سرانه اقیانوسیه طی ده سال گذشته بیش از ۴۵ کیلوگرم بوده است. پیش‌بینی می‌شود که این میزان مصرف غیرقابل تحمل باشد. استرالیا بیش از ۸۰ درصد کل مصرف اقیانوسیه را به‌خود اختصاص داده است. در حال حاضر مصرف این کشور به حدود ۱/۸ میلیون تن می‌رسد که بسیار بیشتر از رقم ۴۵۰ هزار تن سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ است.

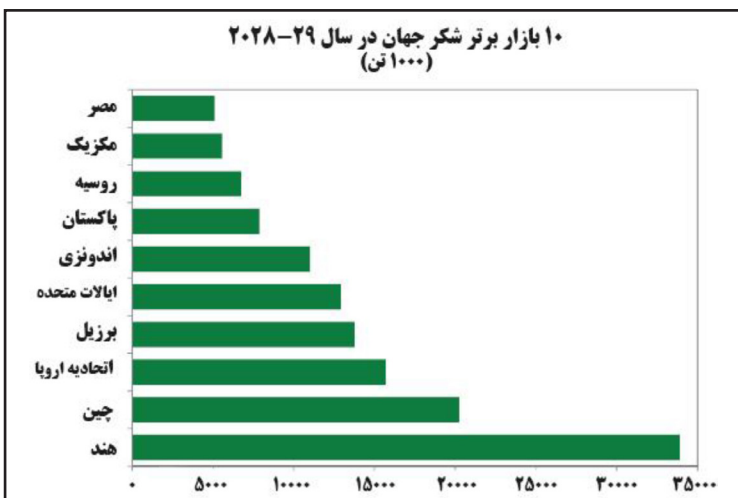
مالیات‌های شکر، موضوع داغ مورد بحث

در دو سال گذشته، مطالعات و بررسی‌های بسیاری با هدف نشان دادن شکر به عنوان عامل اصلی مشکلات مربوط به سلامت، از چاقی گرفته تا فشار خون بالا صورت گرفته است. در واکنش به بحث داغ عمومی، سراسیمگی فعالیت، نه تنها در عرصه سیاسی بلکه در سطح کشور نیز دیده می‌شود.

مکزیک در سال ۲۰۱۴، اولین کشوری بود که مالیات سودا را معرفی کرد. این مسأله باعث کاهش موقت فروش نوشابه‌های غیرالکلی شد. طبق نظر مؤسسه ملی آمار و جغرافیا (INEGI)، حجم فروش نوشیدنی‌های گازدار در مکزیک طی سال ۲۰۱۴ به میزان ۱/۹ درصد کاهش یافت اما در سال ۲۰۱۵ ثابت ماند. در سال ۲۰۱۶ میزان فروش با ۱/۶ درصد افزایش مواجه شد و در سال ۲۰۱۷، حدود ۰/۱ درصد کاهش یافت. تحقیقات منتشر شده در سال ۲۰۱۷، نتایج کاملاً متفوتی را ارائه داده‌اند: شوون نگ، اقتصاددان سلامت و استاد دانشگاه کارولینای شمالی در چپل هایل و همکارانش تخمین زدند که خرید نوشابه‌های قندی مکزیک‌ها در سال ۲۰۱۵ نسبت به قبل از اخذ مالیات، حدود ۹/۷ درصد کاهش داشته است. در این مطالعه محاسبه شد که مکزیک‌ها در سال اول تحمیل مالیات، خرید نوشابه و سایر نوشیدنی‌های شیرین با شکر خود را ۵/۵ درصد کاهش داده‌اند.

انجمن تولیدکنندگان نوشابه‌های غیرالکلی و آب گازدار مکزیک (ANPRAC)، دوباره نتیجه‌ای متفاوت ارائه داد و اعلام کرد که مالیات در کاهش چاقی مؤثر بوده است، لیکن بر افزایش قیمت‌های تولید و مجموع مالیات نیز تأثیر داشته است. چهار سال پس از اجرای آن و براساس نظر منابع رسمی (مانند بررسی ماهانه صنعت ساخت و ساز (EMIM)، مؤسسه ملی آمار و جغرافیا (INEGI)، تحلیل ANPRAC)، مصرف‌کنندگان در کوتاه‌مدت نسبت به تغییر قیمت‌ها واکنش نشان دادند، اما به تدریج و با گذشت زمان، مصرف معمول شان را از سر گرفته‌اند. عبارتی، تأثیر روی مصرف بلندمدت حداقل بوده است. بیشترین تأثیر در سال ۲۰۱۴ بود و در همه گروه‌های نوشیدنی‌های غیرالکلی اثبات نشد، لیکن بسیار کمتر از برآوردهای کسانی است که آمارهایی را در این خصوص ترویج می‌کنند. شواهد نشان داده است که این موضوع، چاقی را کاهش نمی‌دهد، چرا که با وضع مالیات، کالری ناشی از نوشابه‌ها به میزان قابل توجهی کم نشده و تنها کاهش ۶/۶ کالری برای هر نفر از متوسط مصرف روزانه بیش از ۳۰۰۰ کالری هر مکزیک‌گی طی چهار سال را نشان می‌دهد.

با این حال، مالیات ویژه محصولات و خدمات، تأثیر زیادی بر افزایش درآمد دولت داشته است. پس از چهار سال، مبلغ جمع‌آوری شده بیش از ۱۰۰ میلیارد پزو (معادل ۵/۵ میلیارد دلار) است که ۸۶/۲ میلیارد پزوی آن از محل مالیات ویژه محصولات و خدمات و ۱۳/۸ میلیارد پزو نیز از محل مالیات بر

چشم‌انداز

انتظار می‌رود که مصرف جهانی شکر در سال ۲۱-۲۰۲۰ به حدود ۱۹۴ میلیون تن برسد که بیشتر از مصرف ۱۸۶ میلیون تنی سال ۱۹-۲۰۱۸ است. پیش‌بینی می‌شود که میزان مصرف تا سال ۲۵-۲۰۲۵ به ۲۰۹ میلیون تن و تا سال ۲۸-۲۰۲۷ به ۲۱۶ میلیون تن برسد. البته، رضایت از این رشد چالش برانگیز است، اما این احتمال وجود دارد که صنعت شکر نیز با رشد تولید همراه باشد. مصرف نیشکر به عنوان یک محصول حاوی انرژی در تولید اتانول، سبب محدود شدن عرضه شکر نشده است و انتظار نمی‌رود در آینده نیز این وضعیت تغییر کند. با این حال، نوسانات قیمتی پس از سال ۲۰۰۹ نشان داده است که مصرف شکر به محرک‌های اقتصادی واکنش نشان می‌دهند، اما با یک تأخیر زمانی قابل توجه، بهبود شرایط اقتصادی همراه با قیمت‌های پایین می‌تواند منجر به روند افزایشی مصرف شده و بالعکس، اما معمولاً این عوامل به سرعت تحلیل می‌روند به همین دلیل رشد سالانه مصرف جهانی در محدوده ۱/۵ تا ۲ درصد نوسان خواهد داشت. مباحث مربوط به نگرانی‌های بهداشتی ممکن است سرعت رشد مصرف را به پایین‌ترین سطح خود کاهش دهد.

انتقاد دبیر انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر از تصمیم حامی واردات وزارت صمت

آشوب در بازار شکر به دست دولت

وارد شده است برای واردکننده کمتر از ۹ هزار تومان تمام شده و اگر الان ثبت سفارش شده و بعد از عید واردات انجام شود، قیمت شکر بالای ۱۲ هزار تومان خواهد بود. وی تصریح کرد: کارخانه‌های قند سال‌ها سرمایه‌گذاری کرده و هر یک برای خود مشتریانی تعریف کرده‌اند و در برابر آنها تعهد دارند. بنابراین این اقدام دولت به معنای مشتری‌ریایی از کارخانجات و حذف تولیدکنندگان از بازار است. ضمن اینکه مغایر با سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی و قوانین ضد رقابتی است و در صورتی که بیش از این به ما فشار بیآورند ما به شورای رقابت شکایت می‌کنیم.

تولید فساد با چندنرخ کردن محصول

دانایی تأکید کرد: از طرف دیگر وقتی که محصولی دو یا سه نرخی شود رانت و فساد در بازار آن ایجاد خواهد شد و مشخص نیست شکر که از کارخانجات به قیمت شش هزار و ۶۵۰ تومان تحویل گرفته می‌شود به دست خانوار برسد. این احتمال وجود دارد که افرادی حواله این شکرها را دریافت کنند و آنها را با قیمت‌های بالاتر در بازار سیاه بفروشند. بنابراین نظر ما این است که دولت باید یک نرخ میانگین برای شکر در نظر بگیرد و شکرهای وارداتی و تولید داخلی را به همان نرخ واحد عرضه کند تا مشکلی در بازار پیش نیاید. این فعال بخش خصوصی با اشاره به حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی از واردات شکر تأکید کرد: وزیر صمت چندی قبل اعلام کرده که نرخ گذاری دستوری برای کالاهای تولیدی که یارانه یا تسهیلات خاصی نمی‌گیرند نباید انجام شود و با توجه به اینکه دولت تسهیلات خاص و یارانه‌ای برای تولید شکر پرداخت نمی‌کند و از سویی تمامی نهاده‌های مورد نیاز از کشت چغندر تا تولید شکر از قبیل کود، سموم، بذور، قطعات و لوازم خط تولید و مواد شیمیایی با استفاده از ارز آزاد و نیمایی تهیه می‌شود بنابراین، این کالا نیز از شمول قیمت گذاری دستوری خارج است.

دانایی با بیان اینکه سال گذشته سیل خوزستان بیش از ۶ هزار میلیارد تومان به کارخانجات نیشکر خسارت وارد کرد و حجم گسترده‌ای از نیشکر تولیدی را از بین برد، گفت: دولت حتی یک ریال تسهیلات برای بازسازی این کارخانجات و جبران خسارت تولیدکنندگان پرداخت نکرده است. بنابراین نمی‌تواند ادعایی در این زمینه داشته باشد. وی تصریح کرد: تأخیر در اصلاح قیمت چغندر قند و فروش شکر وارداتی به دو برابر نرخ تولید داخلی حمایت واضح و شفاف از واردات و بسترسازی کامل برای این امر است. دانایی با اشاره به اینکه تنها ۱۰ تا ۱۲ کارخانه تولید قند و شکر خصوصی و باقی عمدتاً وابسته به نهادهای عمومی و دولتی هستند، تصریح کرد: نمی‌شود چهار نفر پشت درهای بسته برای ۳۷ کارخانه تصمیم‌گیری کنند و انتظار داشته باشند کارخانه‌ها بدون چون و چرا این دستورات را اجرا کنند.

وی با انتقاد شدید از عملکرد وزارت جهاد کشاورزی در این حوزه گفت: وزارت جهاد کشاورزی در یک حالت انفعالی قرار گرفته و هم‌اکنون که باید از بخش تولید چغندر قند و شکر که زیرمجموعه این وزارتخانه است دفاع کند جا زده و هیچ کاری انجام نمی‌دهد. ما طی این مدت ندیدیم که این وزارتخانه کوچک‌ترین حمایتی از زیرمجموعه‌های خود داشته باشد. دانایی با اشاره به اینکه در زمان حجتی بسیار سفت و سخت از تولید حمایت می‌شد، گفت: متأسفانه در دوره فعلی شاهد هیچ‌گونه حمایتی از سوی وزارت جهاد کشاورزی از بخش تولید نیستیم.

بازار شکر در همه سال‌هایی که وزیر جهاد کشاورزی وقت بر آن حساس بود و نهادهای وابسته به این وزارتخانه را با جدیت بر کارها تشویق می‌کرد یکی از آرام‌ترین بازارها بود. در دوسال تازه سپری شده اما با تغییرات پی در پی در وزارت صمت و گرایش‌های گوناگون حاکم بر این وزارتخانه که یکی از نهادهای اصلی در بازار است وضعیت از تعادل خارج شده است. بازار شکر با این حال تا همین یک ماه پیش نیز نشانی از آشوب نداشت تا اینکه وزارت صمت تصمیم گرفت کاری کند. واقعیت این است که نهادهای دولتی به ویژه وقتی با مدیران تازه کار یا مدیران درای جهت‌گیری دران نقش دارند به جای سامان دهی بازارها برخلاف روند طبیعی عمل کرده و بازار را از توازن خارج می‌کنند.

رفتاری برای بی‌نظمی

هرچند دلایل متعددی در مورد سیر صعودی قیمت شکر در بازار عنوان می‌شود اما دبیر انجمن کارخانجات صنفی قند و شکر علت اصلی نوسانات اخیر در بازار این کالای استراتژیک را تصمیم دولت مبنی بر فروش شکرهای وارداتی و ذخایر دولتی با نرخ بالاتر از شکر تولید داخلی می‌داند و معتقد است در صورتی که این سیاست تداوم داشته باشد، نه تنها کارخانه‌ها و تولید داخلی بلکه مصرف‌کنندگان به شدت متضرر خواهند شد. در واقع با سیاستی که دولت در پیش گرفته است اصلاً مشخص نیست شکر که از کارخانجات به قیمت شش هزار و ۶۵۰ تومان تحویل گرفته می‌شود، به دست خانوار برسد یا خیر. به عبارت دیگر این احتمال وجود دارد که افرادی حواله این شکرها را دریافت کنند و آنها را با قیمت‌های بالاتر در بازار سیاه بفروشند.

بازار شکر به هم ریخته است. این کالا که ابتدای سال کیلویی ۶ هزار و ۲۰۰ تومان نرخ گذاری شد و در پاییز به ۱۲ هزار تومان رسید، حال با جهش ۱۵ درصدی مواجه شده است. قیمت خرید برای بانکداران به ۹ هزار و ۴۰۰ تومان رسیده که با احتساب هزینه‌های توزیع با قیمتی بیش از کیلویی ۱۲ هزار تومان به دست مصرف‌کننده می‌رسد. بر همین اساس کارشناسان اعلام کردند اگر قیمت شکر آزاد شده دولت باید قیمت مصوب را بر دارد که بازار بر اساس عرضه و تقاضا نرخ را تعیین کند اما اگر همچنان شکر به صورت دستوری قیمت‌گذاری می‌شود دولت نباید اجازه افزایش قیمت بیشتر را بدهد. این در حالی است که سال گذشته به سبب تأخیر در برداشت نیشکر جنوب و همچنین عدم ترخیص به موقع شکرهای وارداتی قیمت این کالا در بازار جهش قابل توجهی یافت، آن هم در حالی که گروه خوراکی‌ها بیشترین نرخ تورم را داشتند. به این ترتیب دولت بارها با عرضه شکر دولتی سعی در مهار این بازار کرده اما به سبب عدم نظارت مناسب و همچنین سیستم توزیع معیوب این کالا با قیمتی گران به دست مردم می‌رسد.

تصمیمات غیر کارشناسی

در این میان شاهد این هستیم که سیاست‌های جدیدی در این حوزه در پیش گرفته شده که بازار شکر را متلاطم‌تر خواهد کرد. بر همین اساس دبیر انجمن کارخانجات صنفی قند و شکر از تصمیم دولت برای فروش شکر وارداتی و ذخایر دولتی به دو برابر قیمت تولید داخلی خبر داد و گفت: این حمایت شفاف از واردات و زمینه‌ساز فساد در بازار شکر است. بهمن دانایی با اشاره به افزایش قیمت شکر در بازار طی روزهای اخیر گفت: اقدامات و تصمیمات غیر کارشناسی دستگاه‌های دولتی، بازار شکر را متلاطم کرده است.

دانایی با اشاره به اینکه تا سه هفته گذشته بازار شکر بسیار آرام و متعادل بود، افزود: تصمیم دولت مبنی بر فروش شکرهای وارداتی و ذخایر دولتی با نرخ بالاتر از شکر تولید داخلی این نوسانات را به وجود آورده است. وی توضیح داد: وزارت صمت به کارخانجات اعلام کرده که باید شکر تولیدی خود را به قیمت ۶ هزار و ۶۵۰ تومان در هر کیلوگرم تحویل شرکت بازرگانی دولتی ایران بدهند تا شرکت نیز آن را برای مصارف خانوار عرضه کند. در همین حال شکرهای وارداتی و ذخایر دولت با قیمت ۱۰ تا ۱۱ هزار تومان به صنف و صنعت عرضه خواهد شد.

دانایی با تأکید بر اینکه ما زیر بار چنین تصمیمی نرفتیم، خاطر نشان کرد: شکرهای وارداتی که حدود چهار تا پنج ماه قبل

راه اندازی بخش بسته بندی شرکت قند بیستون ۲۰۰ شغل ایجاد می‌کند

مدیرعامل شرکت قند بیستون، اخذ مجوز برای راه اندازی بخش بسته بندی را یکی از خواسته‌های این شرکت دانست و گفت: با راه اندازی این بخش ۲۰۰ شغل پایدار ایجاد می‌شود. «مجید معینی صفا» در جریان بازدید فرماندار شهرستان هرسین از شرکت قند بیستون، با اشاره به اینکه در این برهه از زمان بسیاری از مسائل مالی شرکت مرتفع شده است، افزود: با توجه به اینکه ۱۱ تا ۱۲ درصد شکر تولیدی کشور مصرف خانوار است نیازمند راه اندازی بخش بسته بندی در شرکت هستیم.

وی با بیان اینکه تمام زیرساخت‌های بسته بندی در شرکت قند بیستون آماده است، گفت: تنها مشکل ما برای شروع کار بسته بندی، گرفتن مجوز است. معینی صفا، همچنین در ادامه با بیان اینکه در پاییز امسال حدود ۲۱۰ هزار تن چغندر از کشاورزان خریداری کردیم، گفت: سالانه حدود ۴۰ هزار تن شکر در این شرکت تولید و روانه بازار مصرف می‌شود. فرماندار هرسین نیز در پاسخ به تقاضای مدیرعامل قند بیستون برای مساعدت‌های لازم در زمینه کسب مجوز بسته بندی، گفت: همکاری‌های لازم در این زمینه به زودی و بطور جدی انجام خواهد شد.

«عبادالله کنجوریان» همچنین با اهدای لوح تقدیری به مدیرعامل شرکت قند بیستون از عمل به تعهدات این شرکت در قبال کشاورزان قدردانی کرد. در بخشی از تقدیرنامه فرماندار هرسین خطاب به مدیرعامل شرکت قند بیستون آمده است: بر خود لازم می‌دانم به پاس تلاش‌ها و زحمات بی‌شائبه و ارزشمند جنابعالی و همکاران در خصوص عمل به تعهدات آن شرکت در قبال خرید محصول چغندر قند و پرداخت کلیه مطالبات کشاورزان که موجب رضایت‌مندی آنان شده این لوح سپاس تقدیم گردد. تاریخ مونتاژ و اولین بهره‌برداری کارخانه قند بیستون سال ۱۳۴۲ است که ظرفیت اسمی اولیه آن یک هزار تن چغندر در شبانه‌روز بوده و ظرفیت اسمی کنونی آن ۲ هزار تن چغندر در شبانه‌روز، که قابل توسعه به بیش از سه هزار تن در شبانه‌روز است. اکنون در کارخانه قند بیستون سالانه حدود ۴۰ هزار تن شکر تولید می‌شود و از حدود ۱۰ سال پیش خط تولید قند آن متوقف شده و به گفته مسؤولان شرکت در صورت راه اندازی این خط می‌توان اشتغال بیشتری ایجاد کرد. بر اساس اعلام سازمان جهاد کشاورزی کرمانشاه این استان ۹۴۶ هزار و ۸۷۱ هکتار زمین کشاورزی آبی و دیم دارد که سالانه بیش از چهار میلیون و ۶۰۰ هزار تن محصولات کشاورزی از آن برداشت می‌شود. بیش از ۶۳۰ هزار تن چغندر قند در کشت بهاره این محصول در استان تولید می‌شود. در استان کرمانشاه ۲ کارخانه قند بیستون و اسلام‌آباد غرب فعال است و مجوز سومین کارخانه قند کرمانشاه نیز در حال طی کردن مراحل صدور است.

رکورد برداشت نیشکر در کشت و صنعت های هفتگانه شکسته شد

تاکنون ۶۳ درصد مزارع کشت و صنعت های توسعه نیشکر با راندمانی بالا و کیفیتی مطلوب برداشت شده است. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی گفت: برای اولین بار در تاریخ توسعه نیشکر، رکورد برداشت نیشکر در کشت و صنعت های هفتگانه شکسته شد.

به گزارش روابط عمومی شرکت توسعه نیشکر، عبدالعلی ناصری با بیان این مطلب اظهار داشت: این شرکت توانست امسال به رکورد ۶۶ هزار و ۴۷ تن برداشت نیشکر در روز و ارسال آن به کارخانه شکر دست یابد که رکوردی بی سابقه در کشت و صنعت های هفتگانه توسعه نیشکر محسوب می شود. وی اظهار داشت: بالاترین تناژ حمل شده نیشکر مربوط به سه سال گذشته بود که امسال به همت تلاشگران کشت و صنعت های توسعه نیشکر و همه نیروهای ستادی رکوردی جدید به ثبت رسید و شرایط برای جهش تولید و افزایش تولید شکر در راستای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی فراهم شد.

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی با اشاره به رکوردهای برداشت نیشکر و استحصال شکر در کشت و صنعت های هفتگانه توسعه نیشکر، تصریح کرد: برای اولین بار رکورد استحصال یک هزار و ۴۴۰ تن شکر در طی یک روز در کشت و صنعت نیشکر امام خمینی (ره) حاصل شد که این میزان ۴۰ درصد بیشتر از ظرفیت اسمی کارخانه شکر این شرکت است.

ناصری تحقق دستاوردهای کسب شده را حاصل تجلی اراده و عرق سازمانی در عینیت بخشیدن به ظرفیت های صنعت بزرگ نیشکر دانست و گفت: در سایه فضل الهی و تلاش جهادگونه نیروی انسانی متخصص و دلسوز شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی در دهه چهارم فعالیت خود مسیری را در پیش گرفته که به خودکفایی کشور در تأمین کالای استراتژیک و سایر محصولات جانبی ختم می شود. وی با بیان اینکه نیروی انسانی سرمایه ارزشمند خانواده بزرگ توسعه نیشکر است، ادامه داد: تلاش شبانه روزی همه پرسنل توسعه نیشکر و صنایع جانبی در سایه عنایت پروردگار، نویدبخش تداوم اینگونه رکوردها خواهد بود و در سالی که به نام جهش تولید مزین شده است شاهد چنین افتخارآفرینی هایی در عرصه تولید خواهیم بود. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به ادامه برداشت نیشکر، گفت: تاکنون ۶۳ درصد مزارع کشت و صنعت های توسعه نیشکر با راندمانی بالا و کیفیتی مطلوب برداشت شده است.

ناصری تأکید کرد: با توجه به مدیریت مناسب مزرعه و در سایه همت جهادگونه پرسنل، گیاه نیشکر از منظر کیفی و کمی رشد مناسبی داشته است و نیشکر برداشت شده از کیفیت مطلوبی برخوردار است و محصول تولیدی سال زراعی جاری حدود ۲۰ درصد نسبت به پیش بینی اولیه و حدود ۱۰۰ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داشته است.

کارخانه قند بیستون مطالبات کشاورزان را به طور کامل پرداخت کرد

مدیرعامل شرکت قند بیستون، پرداخت به موقع مطالبات کشاورزان را یکی از اولویتهای این شرکت دانست و گفت: مطالبات کشاورزان تا تاریخ ۲۲ دی ماه به طور کامل پرداخت شده است. «معینی صفا» افزود: با وجود همه موانع ریز و درشتی که بر سر راه توسعه هر چه بیشتر این واحد تولیدی وجود داشت این شرکت توانست ۹۰ درصد مطالبات کشاورزان زحمتکش را ظرف مدت یک هفته پس از تحویل چغندر پرداخت کند. او گفت: اکنون نیز پس از گذشت کمتر از یک ماه از پایان بهره برداری ۱۰ درصد باقی مانده از مطالبات پرداخت شده و به این ترتیب مطالبات کشاورزان به طور کامل پرداخت گردید.

وی با تقدیر از حمایت های مسؤولان استان کرمانشاه از این شرکت اظهار امیدواری کرد که مسؤولان از این پس نیز حمایت های خود را از این شرکت و به تبع آن، کشاورزان زحمتکش استان دریغ نکرده و یاریگر این شرکت در کسب توفیقات هر چه بیشتر باشند. معینی صفا در ادامه با بیان اینکه در پاییز امسال حدود ۲۱۰ هزار تن چغندر از کشاورزان خریداری کردیم، گفت: سالانه حدود ۴۰ هزار تن شکر در این شرکت تولید و روانه بازار مصرف می شود. تاریخ مونتاژ و اولین بهره برداری کارخانه قند بیستون سال ۱۳۴۲ است که ظرفیت اسمی اولیه آن یک هزار تن چغندر در شبانه روز بوده و ظرفیت اسمی کنونی آن ۲ هزار تن چغندر در شبانه روز، که قابل توسعه به بیش از سه هزار تن در شبانه روز است. اکنون در کارخانه

قند بیستون سالانه حدود ۴۰ هزار تن شکر تولید می شود و از حدود ۱۰ سال پیش خط تولید قند آن متوقف شده و به گفته مسؤولان شرکت در صورت راه اندازی این خط می توان اشتغال بیشتری ایجاد کرد. براساس اعلام سازمان جهاد کشاورزی کرمانشاه این استان ۹۴۶ هزار و ۸۷۱ هکتار زمین کشاورزی آبی و دیم دارد که سالانه بیش از چهار میلیون و ۶۰۰ هزار تن محصولات کشاورزی از آن برداشت می شود. بیش از ۶۳۰ هزار تن چغندر قند در کشت بهره این محصول در استان تولید می شود. در استان کرمانشاه ۲ کارخانه قند بیستون و اسلام آباد غرب فعال است و مجوز سومین کارخانه قند کرمانشاه نیز در حال طی کردن مراحل صدور است.

تولید چغندر قند در آذربایجان غربی ۱۸ درصد افزایش یافت

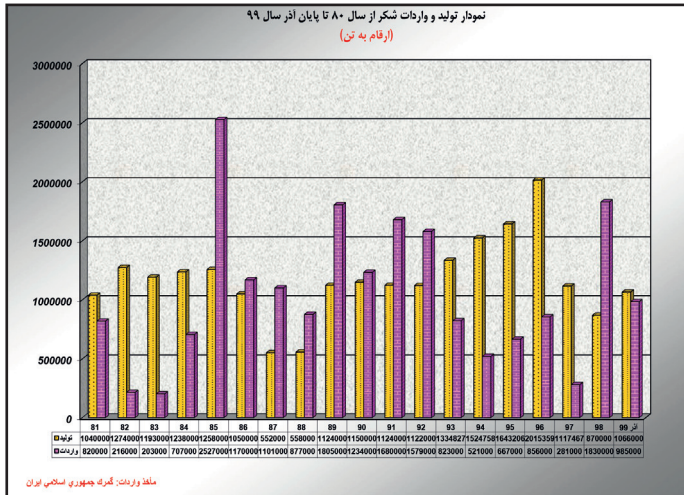
رییس سازمان جهاد کشاورزی آذربایجان غربی گفت: بیش از یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن چغندر قند از ۳۴ هزار هکتار مزارع استان در طی سال زراعی جاری برداشت شد که نسبت به مدت مشابه پارسال افزایش ۱۸ درصدی دارد.

رسول جلیلی با اشاره به اینکه سال قبل ۲۸ هزار و ۲۰۰ هکتار چغندر قند در آذربایجان غربی کشت شده بود، افزود: سطح زیر کشت چغندر قند استان در مقایسه با سال قبل از آن افزایش یافته و این افزایش سطح زیر کشت در شمال استان و خارج از محدوده حوضه آبریز دریاچه ارومیه اتفاق افتاده است. وی اظهار داشت: سطح کشت چغندر قند در شمال استان در مقایسه با سال قبل که در سطح ۲ هزار و ۵۹۲ هکتار بود در حدود ۵۰ درصد افزایش داشته است. وی اضافه کرد: در بین شهرستان های آذربایجان غربی، پیرانشهر با ۱۴ هزار و ۳۰۰ هکتار سطح زیر کشت چغندر استان پیشتر بوده و میاندوآب با سه هزار و ۷۰۰ هکتار، نقره با سه هزار و ۱۰۰ هکتار و بوکان به سه هزار هکتار در جایگاه های بعدی قرار دارند.

رییس سازمان جهاد کشاورزی آذربایجان غربی گفت: ۵۳ درصد از سطح کشت مزارع چغندر قند استان به صورت آبیاری بارانی، ۴۵ درصد به صورت نشتی (جوی و پشته) و ۲ درصد به صورت نوار تیپ آبیاری می شود.

وی اظهار داشت: در سال زراعی گذشته (۱۳۹۸-۱۳۹۹) در مجموع ۱۱۰ هکتار از مزارع چغندر قند به صورت نشایی، هزار و ۱۱۵ هکتار نیز به عنوان مزارع الگوی با تراکم کمتر و مابقی مزارع به شیوه معمولی کشت شده بود. جلیلی با اعلام اینکه امسال ۳۴ هزار هکتار از اراضی استان زیر کشت محصول چغندر قند رفته بود، اظهار کرد: امسال میانگین برداشت چغندر قند از مزارع آذربایجان غربی بیش از ۵۰ تن در هکتار با میانگین عیار ۱۷۳۸ درصد و میزان افت محصول ۲ درصد است که این امر نشان دهنده افزایش تولید و کیفیت این محصول در مزارع است. وی با بیان اینکه ۱۰۰ درصد مطالبات چغندرکاران استان در سال گذشته توسط کارخانجات قند به حساب زارعان واریز شده، اضافه کرد: امسال نیز از آغاز فصل برداشت تاکنون بیش از ۹۴ درصد بهای چغندر قند تحویلی به کارخانجات قند، معادل (۱۰۰۳ میلیارد تومان) ۱۰ هزار و ۳۰۰ میلیارد ریال به حساب زارعان چغندر کار پرداخت شده است.

رییس سازمان جهاد کشاورزی آذربایجان غربی گفت: مجموع مطالبه چغندرکاران استان از کارخانه های چغندر قند آذربایجان غربی تاکنون بیش از ۱۰ هزار و ۶۳۰ میلیارد ریال است. وی اضافه کرد: بسا توجه به نقش فعالیت کارخانجات قند در تولید و اشتغالزایی در منطقه، ساماندهی و ایجاد تعادل بین تولید و جذب محصول، از جمله ضروریاتی است که باید به آن توجه اساسی شود. لازم به ذکر است که سالانه برداشت چغندر قند از ۲۵ شهریور آغاز شده و تا اواخر دی ماه به طول می انجامد. آذربایجان غربی به علت برخورداری از آب و خاک مناسب و وجود پنج کارخانه قند در شهرستان های ارومیه، خوی، پیرانشهر، میاندوآب و نقره مقام نخست کشوری تولید، سطح زیر کشت و عملکرد چغندر قند را در اختیار دارد.

ترمز را چه کسی کشید؟

بدترین اتفاقی که می‌تواند برای یک جامعه به ویژه در شرایطی که همه چیز برای پیش‌بینی‌ها آماده‌تر از هر زمان دیگر است، این است که از یک مسأله چندین بار آسیب ببینند. متأسفانه این داستان درباره محصولات زراعی که بخشی از نیاز کشور است و باید از مسیر واردات تأمین شود بسیار تکرار می‌شود و بارها از یک سوراخ چند بار گزیده شده‌ایم. این مسأله به ویژه در فضای سال‌های پس از روی کار آمدن دولت یازدهم بسیار دردناک است که ایران باز هم رقمی نزدیک به یک میلیارد دلار تنها برای واردات شکر در دو سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ اختصاص دهد. آیا زمان آن نرسیده است در جایی، در سازمانی، در یک نهاد بالاتر از نهاد دولت دلایل برگشت به عقب و دور ماندن از مسیر رشد تولید داخلی که تا سال ۱۳۹۶ به خوبی جریان داشت بازکاوی شود. دلایل برگشت به عقب و گزیده شدن از یک تجربه بس نیست و نباید دید کدام فرد و کدام سازمان ترمز خوداتکایی در شکر را کشیدند؟

واردات شکر خام بصورت ماهیانه از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۹ (ارقام هزار تن)

ردیف	سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	جمع
۱	۱۳۸۵	۱۵۴	۹۴	۱۱۱	۲۰۵	۳۰۷	۱۹۲	۱۸۷	۲۲۳	۱۹۴	۲۹۸	۲۴۰	۲۷۶	۲۴۸۱
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۱۵۴	۲۴۸	۳۵۹	۵۶۴	۸۷۱	۱۰۶۳	۱۲۵۰	۱۴۷۳	۱۶۶۸	۱۹۶۵	۲۲۰۵	۲۴۸۱	۲۴۸۱
۲	۱۳۸۶	۲۳۶	۲۲۸	۱۱۲	۵۴	۱۱۱	۱۳۳	۶۱	۵۵	۶۵	۲۷	۵۰	۳۸	۱۱۷۰
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۲۳۶	۴۶۴	۵۷۶	۶۳۰	۷۴۱	۸۷۴	۹۳۵	۹۹۰	۱۰۵۵	۱۰۸۲	۱۱۳۲	۱۱۷۰	۱۱۷۰
۳	۱۳۸۷	۲۸	۲۹	۸۸	۸۹	۱۶۹	۱۷۳	۲۴	۶۸	۶۵	۱۲۶	۱۶۹	۹۳	۱۱۰۱
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۲۸	۵۷	۱۴۵	۲۳۴	۳۸۳	۵۵۶	۵۸۰	۶۴۸	۷۱۳	۸۳۹	۱۰۰۸	۱۱۰۱	۱۱۰۱
۴	۱۳۸۸	۱۱۹	۱۰۸	۵۷	۶۴	۴۲	۳۳	۹۴	۴۶	۴۵	۷۴	۱۲۲	۷۳	۸۷۷
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۱۱۹	۲۲۷	۲۸۴	۳۴۸	۳۹۰	۴۲۳	۵۱۷	۵۶۳	۶۰۸	۶۸۲	۸۰۴	۸۷۷	۸۷۷
۵	۱۳۸۹	۶۹	۱۰۷	۱۳۲	۲۳۴	۳۱۲	۳۳۰	۱۶۱	۱۱۲	۸۰	۶۳	۷۳	۱۳۲	۱۸۰۵
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۶۹	۱۷۶	۳۰۸	۵۴۲	۸۵۴	۱۱۸۴	۱۳۴۵	۱۴۵۷	۱۵۳۷	۱۶۰۰	۱۶۷۳	۱۸۰۵	۱۸۰۵
۶	۱۳۹۰	۰	۲۴	۱۲	۶۸	۳۰۱	۳۸۴	۳۱	۱۸	۱۷	۱۸۱	۱۴۲	۵۶	۱۲۳۴
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۰	۲۴	۳۶	۱۰۴	۴۰۵	۷۸۹	۸۲۰	۸۳۸	۸۵۵	۱۰۳۶	۱۱۷۸	۱۲۳۴	۱۲۳۴
۷	۱۳۹۱	۵۰	۶۹	۱۲۱	۵۵	۱۵۴	۱۹۶	۱۹۰	۳۷	۲۲۸	۱۵۱	۳۰۷	۱۲۳	۱۶۸۱
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۵۰	۱۱۹	۲۴۰	۲۹۵	۴۴۹	۶۴۵	۸۳۵	۸۷۲	۱۱۰۰	۱۲۵۱	۱۵۵۸	۱۶۸۱	۱۶۸۱
۸	۱۳۹۲	۸۸	۱۵	۸۸	۱۱۴	۶۱	۱۵۹	۲۰۷	۱۱۵	۱۴۶	۱۳۴	۲۲۵	۲۲۷	۱۵۷۹
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۸۸	۱۰۳	۱۹۱	۳۰۵	۳۶۶	۵۲۵	۷۳۲	۸۴۷	۹۹۳	۱۱۲۷	۱۳۵۲	۱۵۷۹	۱۵۷۹
۹	۱۳۹۳	۱۶۵	۱۳۷	۲۱۱	۵۷	۴۰	۶۷	۴۷	۱۹	۸۰	۰	۰	۰	۸۲۳
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۱۶۵	۳۰۲	۵۱۳	۵۷۰	۶۱۰	۶۷۷	۷۲۴	۷۴۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳
۱۰	۱۳۹۴	۰	۵۵	۱۱۸	۹۲	۱۲	۷۰	۱۰۷	۱۷۵	۱۰۵	۲	۵	۲۴	۵۲۱
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۰	۵۵	۱۷۳	۲۱	۳۳	۱۰۳	۲۱۰	۳۸۵	۴۹۰	۴۹۲	۴۹۷	۵۲۱	۵۲۱
۱۱	۱۳۹۵	۰	۰	۰	۲۵	۲۲۱	۱۷۰	۷۶	۵۰	۶۶	۶۸	۰	۱۶	۶۶۷
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۰	۰	۰	۲۵	۴۹۶	۳۹۱	۴۶۷	۵۱۷	۵۸۳	۶۵۱	۶۵۱	۶۶۷	۶۶۷
۱۲	۱۳۹۶	۰	۱۹۵	۲۲۹	۱۲۹	۱۳۸	۱۶	۰	۵۵	۰	۱۴	۰	۸۰	۸۵۶
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۰	۱۹۵	۴۲۴	۵۵۳	۶۹۱	۷۰۷	۷۰۷	۷۶۲	۷۶۲	۷۷۶	۷۷۶	۸۵۶	۸۵۶
۱۳	۱۳۹۷	۰	۳۸	۴۹	۱	۰	۰	۰	۰	۶۶	۰	۶۶	۶۱	۲۸۱
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۰	۳۸	۸۷	۸۸	۸۸	۸۸	۸۸	۸۸	۱۵۴	۱۵۴	۲۲۰	۲۸۱	۲۸۱
۱۴	۱۳۹۸	۸۲	۲۱۳	۲۸۰	۲۲۰	۸۰	۱۴۳	۲۱۰	۹۸	۱۵۰	۱۷۱	۱۰۵	۷۸	۱۸۳۰
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۸۲	۲۹۵	۵۷۵	۷۹۵	۸۷۵	۱۰۱۸	۱۲۲۸	۱۳۲۶	۱۴۷۶	۱۶۴۷	۱۷۵۲	۱۸۳۰	۱۸۳۰
۱۵	۱۳۹۹	۹۷	۱۳۱	۲۰۱	۱۱۲	۲	۱۷۳	۱۴۲	۶۳	۶۳	۰	۰	۰	۹۸۵
	جمع هر ماه + ماههای قبل	۹۷	۲۲۸	۴۲۹	۵۴۱	۵۴۳	۷۱۷	۸۵۹	۹۲۲	۹۸۵	۹۸۵	۹۸۵	۹۸۵	۹۸۵

۶۱۹

واردات شکر از سال ۸۴ تا پایان آذر ماه سال ۹۹ به تفکیک خام و سفید

سال	سفید (هزار تن)	بها (دلار)	خام (هزار تن)	بها (دلار)	جمع واردات (هزار تن)	بها جمع واردات (دلار)
۱۳۸۴	۷۸	۲۰,۱۲۴,۰۰۰	۶۲۹	۱۷۷,۲۵۶,۰۰۰	۷۰۷	۱۹۷,۳۸۰,۰۰۰
۱۳۸۵	۶۳۷	۲۹۱,۲۷۱,۹۱۰	۱,۸۹۰	۷۲۶,۱۸۲,۵۵۹	۲,۵۲۷	۱,۰۱۷,۴۵۴,۴۶۹
۱۳۸۶	۳۴۸	۱۳۳,۳۰۹,۲۴۴	۸۲۲	۲۷۴,۴۶۱,۳۶۷	۱,۱۷۰	۴۰۷,۷۷۰,۷۱۰
۱۳۸۷	۱۰۳	۳۷,۲۱۳,۳۲۲	۹۹۸	۲۸۷,۸۰۰,۰۰۰	۱,۱۰۱	۳۲۵,۰۱۳,۳۴۵
۱۳۸۸	۲۷	۸,۸۱۹,۹۰۶	۸۵۰	۳۱۵,۸۲۶,۱۱۴	۸۷۷	۳۲۴,۶۴۶,۰۲۰
۱۳۸۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۰	۶	۳,۷۹۹,۵۱۰	۱,۲۳۸	۷۵۲,۱۰۵,۳۳۴	۱,۲۴۴	۷۵۵,۹۰۴,۴۴۴
۱۳۹۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۴	۴۹	۲۰,۲۷۹,۰۰۳	۴۷۲	۱۵۱,۳۵۸,۵۲۴	۵۲۱	۱۷۱,۶۳۷,۵۲۷
۱۳۹۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰
جمع	۱,۲۴۸	۵۱۵,۰۱۷,۰۰۵	۱۷,۳۹۵	۷,۱۸۸,۵۵۵,۵۰۳	۱۸,۶۴۳	۸,۰۲۳,۷۰۷,۴۸۵

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

آمار واردات شکر از سال ۱۳۸۰ تا پایان آذر ماه سال ۱۳۹۹ به تفکیک واردات دولتی و خصوصی

ارقام به هزار تن

سال	واردات بخش دولتی	واردات بخش خصوصی	جمع واردات
۱۳۸۰	۰	۹۳۷	۹۳۷
۱۳۸۱	۰	۸۲۰	۸۲۰
۱۳۸۲	۵۶	۱۶۰	۲۱۶
۱۳۸۳	۴۲	۱۶۱	۲۰۳
۱۳۸۴	۸۰	۶۲۷	۷۰۷
۱۳۸۵	۱,۴۸۵	۱,۰۴۲	۲,۵۲۷
۱۳۸۶	۹۶۲	۲۰۸	۱,۱۷۰
۱۳۸۷	۱۱۰۱	۰	۱,۱۰۱
۱۳۸۸	۸۷۷	۰	۸۷۷
۱۳۸۹	۱۸۰۵	۰	۱,۸۰۵
۱۳۹۰	۱,۲۳۴	۰	۱,۲۳۴
۱۳۹۱	۱۱۷۵	۵۰۵	۱,۶۸۰
۱۳۹۲	۹۹۲	۵۸۷	۱,۵۷۹
۱۳۹۳	۵۲۳	۳۱۱	۸۳۴
۱۳۹۴	۳۶۴	۱۵۷	۵۲۱
۱۳۹۵	۳۵۸	۳۰۹	۶۶۷
۱۳۹۶	۷۱۸	۲۱۸	۹۳۶
۱۳۹۷	۸۶	۱۹۵	۲۸۱
۱۳۹۸	۶۵۵	۱۱۷۵	۱,۸۳۰
۱۳۹۹	۳۶۸	۶۱۷	۹۸۵

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

شکر
ماهنامه

انجمن صنعتی کارخانهای قند و شکر ایران

زیر نظر شورای نویسندگان

صفحه آرا: علی صائمی

حروفچین: حمیدرضا خدابخش

تلفن و نمابر:

۸۸۹۶۹۰۵۵-۸۸۹۶۹۹۰۳

نشانی: تهران - میدان دکتر فاطمی

خیابان شهید گمنام - شماره ۱۴